

Toplantı : 12

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : **315**

Türk Uçak Sanayii Anonim Ortaklığı kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadî İşler, Anayasa ve Adalet, Millî Savunma ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 3'er üye alınmak suretiyle Kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/803; C. Senatosu : 1/231)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 879)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 7552*

26 . 6 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 21 - 22 . 6 . 1973 tarihli 131 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türk Uçak Sanayii Anonim Ortaklığı kanunu tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Sabil Osman Arca
Millet Meclisi Başkanı

*Not : Bu tasarı 19 . 3 . 1973 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 21 - 22 . 6 . 1973 tarihli 131 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir.
(Millet Meclisi S. Sayısı : 879)*

Geçici Komisyon Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/231
Karar No. : 2

26 . 6 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 21 - 22 . 6 . 1973 tarihli 131 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşü-
rek açık oyla kabul edilen, Türk Uçak Sanayii Anonim Ortaklığı kanunu tasarısı.

Komisyonumuzun 26 . 6 . 1973 tarihli toplantısında tetkik ve müzakere olundu.

Teklifin genel gerekçesinde tafsilen belirtilen hususlar Komisyonumuzca da aynen benimsen-
miş olduğundan mezkûr kanun tasarısı Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen şekliyle ay-
nen kabul ve öncelikle ve ivedilikle görüşülmesi karara bağlanmıştır.

Genel Kurulun tasvibine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan
Kütahya
i. E. Erdinç

Sözcü
Eskişehir
Ö. Ucuzal

Kâtip
Balıkesir
M. Güler

Tabii Üye
Kâmil Karavelioğlu

Tabii Üye
M. Özgüneş

Rize
O. M. Agun

Samsun
E. Işıklar

Giresun
S. Orhon

Balıkesir
N. Sarlıcalı

Kontenjan Gr.
Söz hakkım saklıdır
C. Alban

İstanbul
Cemal Yıldırım

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Türk Uçak Sanayii Anonim Ortaklığı

Kanun Tasarısı

BÖLÜM — I

Genel Hükümler

Hukukî Bânye :

MADDE 1. — Bu Kanunla, Türk Uçak Sanayii Anonim Ortaklığı (TUSAŞ) adında tüzelkişiliğe sahip faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir İktisadî Devlet Teşekkülü kurulmuştur. Teşekkül, bu Kanuna, 440 sayılı Kanuna ve sözü geçen Kanunlar hükümleri saklı olmak üzere özel hukuk hükümlerine tabidir.

Merkezi Ankara'dadır. İlgili olduğu Bakanlık Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıdır. İlgili Bakanlık 440 sayılı Kanununun 9 ncu maddesindeki hallerde yetki ve sorumluluğunu kullanırken Maliye, Millî Savunma bakanlıkları ile işbirliği yapabilir.

BÖLÜM — II

Amaç ve Faaliyet Konuları

Amaç :

MADDE 2. — TUSAŞ'ın amacı, ülkenin teknolojik düzeyini yükseltecek, millî hâsılaya katkısı yüksek, yabancı ekonomilere bağılılığı hafifleten, dış piyasa ile rekabet edebilir, Millî Güvenlik ve sivil ihtiyaçlara yönelmiş bir uçak endüstrisini kurup işletmektir.

TUSAŞ, bu amaca ulaşırken verimlilik ve kârlılık esaslarına göre çalışacak ve teknolojik gelişmeleri yakından izleyecektir.

Faaliyet Konuları :

MADDE 3. — TUSAŞ'ın, faaliyet konuları aşağıda gösterilmiştir :

- a) Askerî ve Sivil havacılıkta kullanılan her çeşit uçak, helikopter ve benzeri motorlu, motor-suz vasıtaların imal ve montajını yapmak,
- b) Bu vasıtalarla ilgili her türlü yedek parça, teçhizat ve malzemelerinin imal ve alım satımını yapmak,
- c) Konusu ile ilgili hususlarda gayrimenkuller alıp satmak, menkul ve gayrimenkullerini rehinlemek suretiyle borçlanmak,
- d) İmalât ve satışlarıyla ilgili her türlü işletmeleri kurmak, hangarlar, depolar, meydanlar, tamirhaneler yapmak ve gerektiğinde bunları 3 ncu şahıslara kiralamak, kamu kurumlarına vermek veya kiralamak,
- e) Konusu ile ilgili ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıklara iştirak etmek,
- f) Yukarıdaki fıkralarda sayılanlara ilişkin her türlü işleri yapmak ve ticarî işlemlere girişmek.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türk Uçak Sanayii Anonim Ortaklığı Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

BÖLÜM — III

Malî Hükümler

MADDE 4. — TUSAŞ'ın, sermayesi 1 500 000 000 (Birbuçukmilyar) TL. dir.

Bu sermaye, beheri 10 000 TL. kıymetinde (nominal değerde) 150 000 hisseye ayrılmıştır.

Sermaye Genel Kurul kararı ile artırılabilir.

A ve B grubu hisseleri nama yazılıdır.

MADDE 5. — A grubu hisseleri esas sermayenin % 55'ini teşkil edip, bu sermaye Hazineye tahsis edilmiştir. Bu hisseler T. C. Maliye Bakanlığı tarafından temsil edilir. Hazine bu hisseleri İktisadî Devlet Teşekküllerine devir ve temlik edebilir.

B grubu hisseleri sermayenin % 45'inden ibaret olup, tamamı Türk Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfına tahsis edilmiştir.

Sermayenin ödenmesi :

MADDE 6. — Sermaye aşağıdaki şekilde ortaklığa ödenecektir.

A grubu hisse senetleri bedeli her sene TUSAŞ'ın yıllık yatırım programına göre Bütçe Kanunu ile bütçeye konacak ödenekle, T. C. Maliye Bakanlığınca ödenecektir.

B grubu hisse senetleri bedelleri, Türk Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı tarafından bu kanunun yürürlüğünü takibeden 12 ay içinde TUSAŞ'a ödenir.

Kârın dağıtımı ve yedek akçeler :

MADDE 7. — Ortaklığın yıllık sâfi kârı şu suretle dağıtılır.

- a) % 10'u ödenmiş sermaye tutarına varıncaya kadar âdi,
- b) % 5'i ödenmiş sermayenin % 25'ine varıncaya kadar fevkalâde ihtiyat akçesi olarak ayrılır.
- c) % 5'i ise 440 sayılı Kanunun 30 ncu maddesi esaslarına göre verilecek ikramiye olarak ayrılır.
- d) Bakiye sâfi kâr Genel Kurulca tespit edilecek esaslara uygun olarak hisse senetlerinin ödenmiş kıymetleri üzerinden hissedarlara dağıtılır.

Diğer malî konular :

MADDE 8. — İşletme bütçeleri, faaliyet raporları, fiyat ve tarifeler, yatırım ve finansman işleri, bilânço ve netice hesapları, 440 ve 441 sayılı kanunlara göre yürütülür.

Yıllık üretim ve satış programları ise ilgili bakanlık ile Millî Savunma ve Maliye bakanlıkları, Devlet Plânlama Teşkilâtı ve TUSAŞ ile müştereken tespit edilir.

TUSAŞ'ın yapacağı iç ve dış istikraza Maliye Bakanlığı kefalete yetkilidir.

BÖLÜM — IV

Yönetim

Yönetme ve temsil :

MADDE 9. — TUSAŞ, bu Kanun ile diğer mevzuat hükümleri ve Yönetim Kurulu Kararları uyarınca Genel Müdür tarafından yönetilir. Ortaklığı, idare ve yargı organlarıyla 3 nü şahıslara karşı Genel Müdür temsil eder. Genel Müdür temsil yetkisini genel hükümlere göre devredebilir.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Yönetim Kurulu üyeleri :

MADDE 10. — TUSAŞ'ın Yönetim Kurulu :

- a) Genel Müdürle, ortaklığın Genel Müdür yardımcılarında ilgili Bakanlıkça belirtilecek biri,
b) Millî Savınma Bakanlığının inhası ile Bakanlar Kurulu tarafından atanan bir üye,
c) Maliye Bakanlığının inhası ile Bakanlar Kurulu tarafından atanan bir üye,
d) ilgili Bakanlığın inhası ile Bakanlar Kurulu tarafından atanan bir üye,
e) Türk Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Yönetim Kurulunun seçeceği bir üye,
Olmak üzere altı üyeden oluşur.

Nitelikler :

MADDE 11. — Yönetim Kuruluna Bakanlar Kurulunca atanacak ve Vakıf tarafından seçilecek üyelerin Genel Müdür ve Genel Müdür yardımcılarında aranan niteliklerde olmaları şarttır. Seçim yolu ile Yönetim Kuruluna katılacak üyelerin nitelikleri seçmeye yetkili organlar tarafından saptanır.

Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin yetkileri, sorumlulukları hakkında 440 sayılı Kanun ve Tüzüğü hükümleri uygulanır.

Atanma :

MADDE 12. — Genel Müdürle Genel Müdür yardımcısı ve Kararname ile Yönetim Kuruluna katılan üyeler atanmalarındaki usule göre değiştirilebilir. Bunların dışında kalan üyenin hizmet süresi üç yıl olup, süresini dolduran tekrar seçilebilir. Ancak Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklıdır.

Bu kanunun 10 ncu maddesinin b, c, d ve e fıkralarında düzenlenen Yönetim Kurulu üyeliklerine 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 124 ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa 1327 sayılı Kanunla getirilen Ek - 1 nci maddeleri uyarınca da atama yapılabilir.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri :

MADDE 13. — Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri 440 sayılı Kanun ile bu Kanunun tüzüğünde belirtilmiştir. Bu Kanun ve Tüzükte açıklık bulunmayan hallerde Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır.

Genel Müdür ve yardımcıları :

MADDE 14. — Genel Müdür veya Genel Müdür yardımcısı olabilmek için 440 sayılı Kanunun 10 ncu veya 657 sayılı Kanunun 1327 sayılı Kanunla değişik 48 nci maddesinde belirtilen niteliklere sahip olmak ve 35 yaşını doldurmamış bulunmak gerekir.

Genel Müdür ve yardımcılarının atanması, değiştirilmesi, yetki ve sorumlulukları hakkında 440 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

TUSAŞ'ın 8 Genel Müdür yardımcısı bulunur. Bunlardan biri teknik, biri mali ve diğeri de idarî konularda Genel Müdüre yardım eder.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 10. — Millet Meclisi metninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Millet Meclisi metninin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Millet Meclisi metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Millet Meclisi metninin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Millet Meclisi metninin 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

BÖLÜM - V

Personel rejimi

Personel kaynakları :

MADDE 15. — TUSAŞ'ın ve kendisine bağlı işletmeleri personeli hakkında 3659 ve 1475 sayılı Kanunların ek ve tadilleri ile bu kanunlar yerine geçecek kanunlar uygulanır.

Ancak, sevki idare ve teknik hizmetlerde Bakanlar Kurulunca tespit edilecek tavan ücretlerini aşmamak üzere Yönetim Kurulunca özel hukuk hükümleri gereğince sözleşmeli olarak personel çalıştırılabilir.

Emeklilik hakları :

MADDE 16. — Evvelce personel kanunları veya emekliliğe tabi görevlerde bulunmuş olanlardan ortaklıkta sözleşmeli olarak bir göreve atanmaların emeklilik hakları devam eder. Şu kadar ki, bunların emeklilik kesenek ve karşılıkları kendilerince ödenir.

Sözleşmeli olarak geçen süreler memuriyet dereceleri ile, emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınır.

Emekli, adı malûl veya vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanlar bu hükümden faydalanamazlar.

BÖLÜM - VI

Koordinasyon

Koordinasyon sağlanması :

MADDE 17. — TUSAŞ yıllık ve uzun vâdeli yatırım, işletme ve imalât programlarını yaparken, işletme ve imalâtle ilgili Bakanlıklar ve kuruluşlarla koordinasyon yapmak ve genel piyasa ihtiyaçlarını gözönünde bulundurmak zorunluğundadır. Programlarının bu Bakanlık ve kuruluşların ihtiyaç ve imkânlarına göre hazırlanmasını ve bu kuruluşlarla TUSAŞ imalât ve yatırım programları arasında koordinasyonunun sağlanmasını temin etmek amacıyla TUSAŞ'ın imalât, işletme, yatırım programları bu kanunun 8 nci maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilen şekilde tespit olunur.

BÖLÜM - VII

Genel Hükümler

Muafiyetler :

MADDE 18. — Ortaklığın uçak sanayii kurması ve işletmesi ihtiyacı için, yabancı memleketlerden ithal olunacak makine, teçhizat, malzeme ve bunlara ait her türlü yedek parça ve gerekli hammadde ile aynı maksatlarla yabancı memleketlerden satın alınacak veya kiralanacak, her nevi uçak, telsiz cihazı, emniyet ve işaret tesisatı ve bunlara müteallik her türlü yedek edavat ve malzeme, teçhizat gümrük resminden, ithalde alınan damga resminden ve diğer bilûmum vergi, resim ve harçlardan muafır.

Mübayaa ve kiralamaya ait mukaveleler, anlaşmalar, sair mutabakat ve bağlantılar ile bunlara müsteniden tanzim olunacak bonolar, senetler, diğer kıymetli evrak ve sair bilcümle vesaik de vergi, resim ve harca tabi değildir.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 15. — Millet Meclisi metninin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Millet Meclisi metninin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Millet Meclisi metninin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Millet Meclisi metninin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Ortaklığın kuruluşu ile ilgili her çeşit işlemlerle çıkarılacak hisse senetleri vergi, resim ve harçtan muaftır.

Ortaklık bilûmum yargı harçlarından muaftır.

Faydalanma :

MADDE 19. — Ortaklık karşılıklı mutabakat tesis etmek kaydıyla Hava Kuvvetleri tesislerinden bedelsiz olarak faydalanabilir.

Kamulaştırma :

MADDE 20. — TUSAŞ, 6830 sayılı istimlâk Kanunu hükümlerinden faydalanır.

MADDE 21. — Ortaklığa ait fabrikalar, atelyeler, deppoılar ve diğer binalar 1110 sayılı Askerî Memnu Mıntakalar Kanunu ile ek ve değişikliklerinin uygulanması bakımından askerî binalardan sayılır.

Bunlardan askerî müfrezeler tarafından muhafazasına lüzum görülecek mahal ve zaman itibarıyla Millî Savunma ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlıkları ve ortaklıkça müştereken tespit olunur.

Ortaklığa ait bütün iş yerlerinde siyasî maksatla toplantılar, mümayişler yapılamayacağı gibi bu maksatla ortaklık mensuplarına sözlü veya yazılı tekliflerde bulunulamaz.

Yukardaki fıkra hükmüne muhalif hareket edenlerle, Türk Ceza Kanununun 141 ve 142 nci maddelerinde yazılı suçları ortaklık mensupları arasında işleyenler hakkında Askerî Ceza Kanununun 148 nci maddesinde yazılı cezalar uygulanır.

BÖLÜM - VIII

Genel Kurul

Teşekkül ve temsil :

MADDE 22. — Genel Kurul hisse senedi sahiplerinden teşekkül eder. Her hissenin veya hisseyi temsil edenin bir oy hakkı vardır.

Genel Kurul faaliyetinde uygulanacak kanunlar :

MADDE 23. — Genel Kurulun vazifeleri, toplanma şekli, yetkileri, Genel Kurul üyelerinin oy hakkı, kararlarının bağhlık derecesi hakkında bu kanunla 440 ve 468 sayılı Kanunun hükümleri saklı kalmak kaydıyla Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır. Bu esaslar ayrıca bir yönetmelikle tespit edilir.

BÖLÜM - IX

Denetçiler

Seçim :

MADDE 24. — Genel Kurulda ikisi (A) grubu ve birisi (B) grubu hisselerini temsil eden ortaklar tarafından Türk Ticaret Kanununun hükümlerine uygun olarak üç denetçi seçilir.

15 nci maddedeki nitelikler denetçilerde de aranır.

(Gecici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 19. — Millet Meclisi metninin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Millet Meclisi metninin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Millet Meclisi metninin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Millet Meclisi metninin 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Millet Meclisi metninin 23 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Millet Meclisi metninin 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Yıllık rapor :

MADDE 25. — Denetçilerin görev, yetki ve sorumlulukları hakkında Türk Ticaret Kanunu hükümleri tatbik olunur. Ancak, denetçilerin tanzim edeceği yıllık raporun bir sureti Genel Kurul toplantısından en geç bir ay önce Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Başkanlığına ve ilgili Bakanlığa gönderilir.

Yıllık raporun eleştirisi :

MADDE 26. — Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından tanzim edilecek denetleme raporunda şirket denetçileri tarafından kendilerine gönderilmiş bulunan rapor gözönünde bulundurulur ve bu raporun eleştirmesi madde madde yapılır.

Bilânço tasdiki ve ibra :

MADDE 27. — Ortaklığın yıllık bilânçosunun tasdik ve tasvibi ile Yönetim Kurulunun ibrası hakkında Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1. — TUSAŞ'ın kuruluşunda, Hazineye ait (A) grubu hisseleri karşılığı olarak şirket sermayesinin tamamının % 4'ünü geçmemek üzere, Millî Savunma Bakanlığına tahsis edilmiş gayrimenkul ve tesisler rayiç bedel üzerinden devredilebilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — TUSAŞ'ın kuruluş devresinde Türk Ticaret Kanununun öngördüğü kayıtlamalar aranmaz.

Yürürlük :

MADDE 28. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 29. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 25. — Millet Meclisi metninin 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Millet Meclisi metninin 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Millet Meclisi metninin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Millet Meclisi metninin geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Millet Meclisi metninin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. — Millet Meclisi metninin 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Millet Meclisi metninin 29 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

